

TALEPAPIR

Ministeren for fødevarer,
fiskeri og ligestilling

”Det talte ord gælder”

Samrådsspørgsmål til L 62:

Forslag til lov om ændring af lov om jordbrugets anvendelse af gødning og om næringsstofreducerende tiltag. (Frivillig ordning om kvælstofreducerende virkemidler og kriterier for anvendelse af brødhvedenormen).

Samrådsspørgsmål A

Vil ministeren redegøre for, at regeringen ekstraordinært fremrykker ekstra krav om efterafgrøder fra 2021 til 2020 samt konsekvenserne af fremrykningen, herunder de komplikationer det medfører for mange landmænd med markplanlægning og produktionsplanlægning, og vil ministeren redegøre for, hvilke forskellige virkemidler ministeren i øvrigt vil fremrykke og stille til rådighed til at gennemføre opgaven?

Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Erling Bonnesen (V), Jacob Jensen (V), René Christensen (DF), Lise Bech (DF), Orla Østerby (KF) og Henrik Dahl (LA).

TALEPAPIR

Ministeren for fødevarer,
fiskeri og ligestilling

1. Indledning

Regeringen ønsker, at Danmark fortsat skal være et landbrugsland. Et land, der producerer fødevarer af høj kvalitet og til mange mennesker.

Det er de danske landmænd fremragende til. Jeg har allerede mange gange oplevet, at der ude i verden er stor respekt for det, de danske landmænd kan. Og stor lyst til at købe og indtage de produkter, som de danske landmænd producerer.

Udover at være gode til producere fødevarer skal landmændene også tage vare på vores natur, vores miljø og vores klima.

Et af de områder, vi er kommet langt på, er beskyttelsen af vandmiljøet. Landmændene har siden 1980'erne lykkedes med at halvere kvælstofudledningen. Det er noget, landmændene kan være stolte af.

Men vi har også set, at kvælstofudledningen ikke er faldet de seneste år. Og det er ikke godt nok. Det tror jeg, at vi alle kan være enige om.

2. Fødevarer- og landbrugspakken

Fødevarer- og landbrugspakken gav landmændene mulighed for at anvende mere gødning. For at sikre, at der ikke blev en forøget kvælstofudledning, skulle der gennemføres en række indsatser.

Samlet skulle indsatserne sikre en reduktion i kvælstofudledningen. Men den reduktion er ikke kommet.

Det betyder, at kvælstofregnskabet bag Fødevarer- og landbrugspakken er forkert – for det viste, at der ville ske et fald i udledningerne. Det er et problem, for det betyder, at forudsætningerne for kvælstofindsatsen ikke holder.

Dette er vi ved at få undersøgt i kvælstofudvalget. Det er en grundig undersøgelse, som gerne skal give os svar på, hvor regnskabet er slået fejl, og hvor vi har behov for at gøre noget mere.

Men der kan ikke herske tvivl om, at vi ikke er der, hvor vi skal være. Det behøver vi ikke et

regnskab til at fortælle os. Det fortæller målinger ude i vandmiljøet.

En anden ting vi kan se, når vi sammenligner kvælstofregnskabet bag Fødevarer- og landbrugspakken med virkeligheden, er, at fremdriften i de kollektive virkemidler går for langsomt.

Faktisk viser den seneste opgørelse, at der lige nu mangler cirka 1.000 tons kvælstofreduktion fra de kollektive virkemidler.

Vi står altså lige nu i en situation, hvor vi ikke kan se et fald i udledningerne, og hvor vi baserer vores indsatser på et kvælstofregnskab, som ikke svarer til virkeligheden.

3. Aftale om kvælstofindsatsen i 2020

Derfor indgik regeringen, støttepartierne og Alternativet en aftale om kvælstofindsatsen, hvor vi blandt andet opjusterer den målrettede kvælstofregulering i 2020.

Det er en yderligere indsats, som er omkostningseffektiv, og som kan give os tryghed for, at indsatsen rent faktisk bliver gennemført.

Og det troede vi sådan set, at der kunne være bred opbakning til.

Mange af os kan sikkert huske, at min forgænger – og nuværende formand for Venstre – Jakob Ellemann-Jensen, bandede over, at landmændene ikke havde etableret tilstrækkeligt med kollektive virkemidler. Han var vist faktisk både vred og skuffet. Og han lovede, at landmændene ville komme til at levere – hvis ikke frivilligt, så på anden vis.

Men Venstre kunne ikke bakke op om opjusteringen. Så jeg må i dag konstatere, at det var tomme ord fra den tidligere minister. Venstre ville ikke levere, når det kom til stykket.

4. Den sene udmelding

Det har desværre haft betydning. Jakob Ellemanns konklusion var ellers rigtig: Landmændene bliver nødt til at gøre noget mere.

Men fordi der ikke blev gjort noget, blev det os, som skulle beslutte den nødvendige indsats. Og det har gjort, at landmændene har modtaget kravet sent.

Når det er sagt, ville jeg selvfølgelig ønske, at vi selv kunne have været hurtigere ude.

Landmændene har i vidt omfang gennemført deres planlægning til næste år. Den vil de nogle tilfælde komme til at skulle lave om. Det vil jeg gerne beklage.

5. Landmændenes økonomiske situation

Men her skal man lige huske nogle ting.

Landmændene har i den målrettede regulering frit virkemiddelvalg. De bliver ikke tvunget til kun at udlægge efterafgrøder. De kan vælge.

For eksempel kan landmændene jo vælge at bruge mindre gødning.

Før Fødevarer- og landbrugspakken kunne landmændene ikke anvende så meget gødning, som de kan i dag.

Landbruget anslog selv, at det kostede dem i omegnen af 2-3 milliarder kr.

Som en del af aftalen skulle landmændene blandt andet etablere frivillige, kollektive virkemidler. Det har de som bekendt ikke gjort i tilstrækkelig grad.

Når vi kommer med et ekstra krav, skal det altså holdes op mod de krav der forsvandt med Fødevarer- og landbrugspakken. Og der er de ekstra udgifter, landmændene har, altså relativt små.

Derudover må vi jo ikke glemme, at landmændene kan blive kompenseret for den indsats, de frivilligt gennemfører.

Faktisk har vi afsat 190 mio. kr. til kompensation af landmændene i 2020.

Et andet virkemiddel, landmændene kan anvende, er tidlig såning af vinterafgrøder. Det er for mange landmænd et meget attraktivt virkemiddel, og det kommer til at blive endnu mere attraktivt til næste år.

På baggrund af rådgivning fra Aarhus Universitet er der nu fagligt grundlag for at opjustere omregningsfaktoren. Som det er i dag, skal landmændene udlægge 4 hektar med tidligt såede vinterafgrøder for, at det svarer til 1 hektar efterafgrøder. Allerede fra næste år kommer vi til at forbedre omregningsfaktoren, så den bliver 2 til 1.

Det er en forbedring, mange landmænd vil kunne mærke. Og som erhvervet har efterlyst længe. Og for nogle landmænd kan det også betyde, at de ikke behøver at lave om på deres planlægning.

Vi kommer også til at se på, hvordan vi kan få indført flere virkemidler i reguleringen. For eksempel har vi i samarbejde med erhvervet et pilotprojekt om præcisionslandbrug.

Og så ser jeg meget frem til, at Aarhus Universitet inden for kort tid kommer med et nyt virkemiddelkatalog. Det arbejde, forventer jeg, vil kunne bidrage til, at vi kan give landmændene flere valgmuligheder.

6. Afrunding

Her til sidst vil jeg sige: Danmark skal vedblive med at være et landbrugsland, men det skal også være et land, hvor der bliver taget hånd om miljøet.

Her er den ekstra indsats et lille skridt på vejen i retning af vores målsætning: En mærkbar reduktion i kvælstofudledningen.

Men når kvælstofudvalgets resultater kommer, skal vi se på, hvad mere vi skal gøre.

Vi kommer også til at se på, hvordan vi kan forbedre landmændenes muligheder for at levere på miljømålsætningerne. Også her har vi allerede skubbet tingene i den rigtige retning. Og også her kommer vi til at skulle gøre mere.

Jeg håber, at det er noget, vi kan være fælles om.